

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ – ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο,ΤΙ ΜΑΣ ΕΝΩΝΕΙ, Ο,ΤΙ ΜΑΣ ΧΩΡΙΖΕΙ

Επιμέλεια: Έλενα Σκαρπίδου, Πολύχρωμο Σχολείο (2018)

Σχέδιο μαθήματος:

Επισκόπηση: Ομαδική δραστηριότητα.

Βοηθά τους/τις μαθητές/τριες να συνειδητοποιήσουν διάφορες πλευρές της ταυτότητάς τους, να διερευνήσουν τα θέματα του αποκλεισμού και των διακρίσεων για όσα αφορούν την προσωπική ταυτότητα και των διαφορετικών εκδηλώσεών τους, καθώς και τα συναισθήματα που προκαλούν.

Η εμπειρία του να ανήκεις σε μια ομάδα και η πιθανότητα να είσαι μόνος/η ενεργοποιεί ποικίλα συναισθήματα, που μπορούν να οδηγήσουν σε μεγαλύτερη ενσυναίσθηση και θετική δράση.

Στόχοι:

Ευαισθητοποίηση σχετικά με τις διακρίσεις και τον αποκλεισμό.

Αναζήτηση τρόπων κοινωνικής στήριξης και συμπερίληψης όλων των μαθητών/μαθητριών.

Διάρκεια: 40 λεπτά

Οδηγίες:

Εξηγήστε το στόχο της δραστηριότητας χρησιμοποιώντας απλές λέξεις – κάπως έτσι: «Κατά τη διάρκεια αυτής της δραστηριότητας, θα μιλήσουμε για πράγματα που μας ενώνουν, αλλά μπορούν και να μας χωρίσουν και για το τι μπορεί να γίνει για να γεφυρώσουμε αυτές τις διαφορές».

Επισημαίνετε ότι, κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας, δείχνουμε προσοχή και σεβασμό σε όλες τις απόψεις και γι' αυτό δεν διακόπτουμε αυτήν/τόν που μιλάει.

Τα παιδιά κάνουν κύκλο αφήνοντας μια μικρή απόσταση το ένα από το άλλο, όσο το επιτρέπει ο χώρος.

Εξηγήστε ότι θα τους διαβάσετε προτάσεις που θα ξεκινούν ως εξής: «Να κάνει ένα βήμα μπροστά όποιο παιδί...». (Επιλέξαμε τη λέξη «παιδί» για να μην αναγκάζομαστε να χρησιμοποιούμε συνεχώς και τα δύο φύλα, όπως στο «μαθητής/μαθήτρια».)

Ζητάτε από τα παιδιά να είναι ειλικρινή και τα ενθαρρύνετε να αναγνωρίσουν και να εμβαθύνουν στα συναισθήματα που θα έρθουν στην επιφάνεια κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας.

Ενδεικτικές φράσεις που μπορείτε να χρησιμοποιήσετε:

(Αν εξυπηρετεί τους επιμέρους στόχους σας, προσθέστε ή αφαιρέστε φράσεις ή δημιουργήστε κάποιες δικές σας. Έχουμε συνεχώς κατά νου ότι ο στόχος μας είναι να αναδείξουμε τις διαφορές και τις ομοιότητες με διαφορετικές ομάδες συνομηλίκων και τα συναισθήματα που προκύπτουν από τις διακρίσεις και το σχολικό εκφοβισμό.)

«Να κάνει ένα βήμα μπροστά όποιο παιδί...

έχει καστανά μαλλιά,
φοράει γυαλιά,
έχει κόκκινα μαλλιά,
φοράει σιδεράκια,
ακούει μόνο ξένη μουσική,
ακούει μόνο ελληνική μουσική,
ασχολείται με τη μουσική (τραγουδάει ή παίζει κάποιο μουσικό όργανο),
κάνει πρωταθλητισμό σε κάποιο άθλημα,
έχει έναν αδελφό/ή στο ίδιο σχολείο,
είναι μέλος πολυμελούς οικογένειας (πάνω από 5 άτομα),
έχει συγγενείς πρώτου βαθμού σε άλλη χώρα,
έχει αλλάξει πόλη/χώρα πάνω από μία φορά,

έχει αλλάξει σπίτι πάνω από δύο φορές,
είναι vegetarian,
του αρέσει να διαβάσει λογοτεχνία,
ζει στο ίδιο σπίτι με παππού ή γιαγιά,
έχει ακούσει να τον/τη βρίζουν και δεν αντέδρασε,
ένιωσε πρόσφατα μοναξιά,
γράφει με το αριστερό χέρι,
το έχουν κάποτε κοροϊδέψει για ένα χαρακτηριστικό της ταυτότητάς του,
ένιωσε κάποια στιγμή έντονο θυμό,
είναι βαθιά θρησκευόμενος/η,
δεν πιστεύει σε κάποια θρησκεία,
έχει ένα γονιό από άλλη χώρα,
του έχουν καταστρέψει κάτι δικό του στο σχολείο,
έχει σκεφτεί ότι τα ομοφυλόφιλα άτομα προκαλούν το σχολικό εκφοβισμό με τη συμπεριφορά τους,
έχει κοροϊδέψει ή ειρωνευτεί κάποιο συνομήλικό του,
έχει νιώσει φόβο ή απειλή στο σχολείο ή αλλού εξαιτίας της επιθετικότητας κάποιων
συμμαθητών/τριών του,
έχει νιώσει προσβεβλημένο από κάτι που του είπε ένας εκπαιδευτικός του σχολείου,
ένιωσε αδικημένος/η από τους γονείς του,
έχει δεχτεί κάποιου είδους βίαιη συμπεριφορά,
έχει αποκαλέσει κάποιο συνομήλικό άτομο *αδελφή, χοντρό, κοντό, γυαλάκια, αγοροκόριτσο, Αλβανό, λαπά ή μαύρο* και τα συνώνυμά τους,
έχει μάθει ότι διέδιδαν διάφορα πράγματα γι' αυτόν/ήν,
έχει πληγωθεί από τη συμπεριφορά ενός φιλικού προσώπου,
του έχει συμβεί να είναι μάρτυρας σε περιστατικό σχολικού εκφοβισμού,
πιστεύει ότι κάθε άτομο έχει δικαίωμα να ντύνεται όπως του αρέσει,
έχει αισθανθεί πίεση να κάνει κάτι που δεν ήθελε,
έχει κάνει κάτι που δεν ήθελε,
έχει νιώσει ότι κινδυνεύει στο δρόμο,
έχει φίλο/η που δέχεται σχολικό εκφοβισμό γιατί δεν είναι “αληθινός” άνδρας ή “αληθινή” γυναίκα,
έχει νιώσει ανεπιθύμητο σε μια παρέα,
πιστεύει ότι η σεξουαλικότητα αποτελεί σημαντικό μέρος της προσωπικότητάς του,
έχει βρεθεί σε περιστατικό σχολικού εκφοβισμού, δεν αντέδρασε και μετά μετάνιωσε και στενοχωρήθηκε,
έχει αντιδράσει υποστηρικτικά σε περιστατικό σχολικού εκφοβισμού, έστω και εκ των υστέρων,
είπε ψέματα τουλάχιστον μια φορά σ' αυτό το παιχνίδι!».

Όταν τελειώσετε με τις προτάσεις, οδηγήστε τα παιδιά να καθίσουν στον κύκλο και ξεκινήστε τη συζήτηση κάνοντας ερωτήσεις. (Οι ερωτήσεις που προτείνονται παρακάτω είναι ενδεικτικές. Επιλέξτε τις πιο κατάλληλες κάθε φορά, παρατηρώντας τη ροή της συζήτησης.)

Ενδεικτικές ερωτήσεις:

Τι παρατηρήσατε κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού; Σας εξέπληξε κάτι;
Ποια συναισθήματα ήρθαν στην επιφάνεια καθώς παίζατε αυτό το παιχνίδι;
Πώς νιώσατε όταν ήσασταν πολλά παιδιά μέσα στον κύκλο; Γιατί πιστεύετε ότι νιώσατε έτσι;
Πώς νιώσατε όταν ήσασταν λίγα παιδιά μέσα στον κύκλο; Γιατί πιστεύετε ότι νιώσατε έτσι;
Πώς νιώσατε όταν ήσασταν μόνος/η μέσα στον κύκλο; Γιατί πιστεύετε ότι νιώσατε έτσι;

(Προσοχή! Όταν ένα παιδί εκφράζει συναισθήματα, αποφεύγουμε οποιονδήποτε σχολιασμό ή αξιολόγηση. Μπορούμε μόνο, αν θέλουμε, να συνεισφέρουμε με μια δική μας σκέψη ή εμπειρία.

Τα ίδια ισχύουν και για τα παιδιά που το ακούν. Αντισταθείτε στην παρόρμηση να επέμβετε δίνοντας το παράδειγμα της αποδοχής και της συμπερίληψης.)

Εξηγήστε ότι αυτή η δραστηριότητα έχει στόχο να τα βοηθήσει να ανακαλέσουν διάφορα συναισθήματα που έχουν όταν νιώθουν αποδεκτά μέλη μιας ομάδας και πώς είναι αντίστοιχα να νιώθουν ότι τα υποτιμούν, τα περιφρονούν, τα κοροϊδεύουν μπροστά τους ή πίσω από την πλάτη τους ή τα βγάζουν εκτός παρέας.

Ρωτήστε αν στο σχολείο και στην ευρύτερη κοινωνία υπάρχουν ομάδες που υφίστανται διακρίσεις και αποκλεισμό για διάφορα στοιχεία της ταυτότητάς τους και έρχονται διαρκώς αντιμέτωπες με το χλευασμό, την περιφρόνηση, τον αποκλεισμό, την απειλή και τη βία.

Καταγιεσιμός ιδεών – καταγραφή τους στον πίνακα:

Ζητήστε από τα παιδιά να αναφέρουν τους λόγους για τους οποίους ένα παιδί γίνεται θύμα αποκλεισμού ή σχολικού εκφοβισμού (π.χ. καταγωγή, χρώμα δέρματος, θρήσκευμα/θρησκευτικά έθιμα, γλώσσα, ύψος, βάρος, ακμή, χροιά φωνής, τρόπος περπατήματος, ταυτότητα φύλου, σεξουαλικός προσανατολισμός, ρούχα που φοράει, οικονομική κατάσταση κ.ά.).

(Ο στόχος είναι να κάνουμε ξεκάθαρο ότι κάθε άνθρωπος είναι διαφορετικός, μεγαλώνει διαφορετικά και αντιλαμβάνεται διαφορετικά τον κόσμο γύρω του, σύμφωνα με το οικογενειακό και κοινωνικό του υπόβαθρο, τις οικονομικές και πολιτικές συνθήκες, το μέρος όπου γεννήθηκε ή το μέρος στο οποίο έζησε.)

- Πώς θα μπορούσαμε όλοι να συνυπάρξουμε, χωρίς να προσβάλλεται η ταυτότητα και η αξιοπρέπεια κάποιων;
- Τι μπορούμε να κάνουμε για να συμπαρασταθούμε σε μία/ένα συμμαθήτρια/θητή μας που βιώνει αποκλεισμό;
- Πώς μπορούμε πρακτικά να συνεισφέρουμε στη δημιουργία ενός ασφαλέστερου σχολικού περιβάλλοντος;

Εναλλακτικά, θα μπορούσατε να συνεχίσετε με κάποια **Σενάρια** σχετικά με τον ομοφοβικό/τρανσφοβικό εκφοβισμό και να ζητήσετε από τα παιδιά να περιγράψουν τα βήματα που θεωρούν απαραίτητα να γίνουν στην κάθε περίπτωση, πάντα με στόχο κανένα παιδί να μη νιώθει «εκτός».

Η δραστηριότητα αυτή θα μπορούσε να επεκταθεί και ως εργασία στο σπίτι. Θα μπορούσατε να ζητήσετε από τα παιδιά να καταγράψουν τις προτάσεις τους ή/και να δημιουργήσουν μια αφίσα με τίτλο, «Το συμπεριληπτικό σχολείο» και να την τοποθετήσουν στην τάξη, για να ενισχύσουν την αλληλεγγύη και τη συμπερίληψη. *(Βεβαιωθείτε ότι θα συζητηθεί τι μπορεί να κάνει το σχολείο ώστε να είναι ασφαλές και υποστηρικτικό για όλα τα παιδιά, αλλά και τι μπορούν να κάνουν τα ίδια ως άτομα ή ομάδες.)*

(Δραστηριότητα εμπνευσμένη από τις τεχνικές θεάτρου)

